

Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden 2023

Revisionsrapport

Sammanfattning

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att översiktligt bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomin är tillräcklig.

Sammantaget är vår översiktliga bedömning att nämnden inte har haft en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomin. Bedömningen baseras i stor utsträckning på att nämnden genom sin styrning inte har åstadkommit tillräckliga kostnadsreduceringar under 2023. Hälso- och sjukvården redovisar för 2023 ett underskott på -694 mnkr jämfört med budget (tillåtet underskott) på -150 mnkr. Nämndens antagna verksamhetsplaner för hälso- och sjukvårdens områden 2023–2025 innefattade ytterligare obalanser med 252 mnkr förutom det av Regionfullmäktige tillåtna underskottet om 150 mnkr.

Information om vilka åtgärder i handlingsplanen som har genomförts under 2023 och dess effekter respektive vilka åtgärder som inte har genomförts går vidare inte att utläsa av årsrapporten, vilket vi menar hade varit väsentligt att redovisa.

Nämnden uppnår därutöver endast ett av fem verksamhetsmål. Vi delar nämndens bedömning av måluppfyllelse i det avseendet att målen totalt sett inte har uppnåtts.

Samtidigt visar granskningen att nämnden aktivt har följt utvecklingen av verksamheten och ekonomin och har agerat genom att besluta om åtgärder för att hantera brister såsom att ställa sig bakom SKR:s¹ rekommendation att kraftigt minska användningen av hyrbemanning men även beslutat om uppdrag exempelvis kopplat till arbete för att minska kostnadsökningarna. Åtgärderna har dock inte varit tillräckliga för att bedriva verksamheten inom tilldelade ekonomiska ramar.

Granskningen har visat på några utvecklingsområden för nämnden, som kommenteras i respektive rapportavsnitt.

Rekommendationer

Vi vill framför allt rekommendera Hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- Säkerställ att verksamheten kan bedrivas inom tilldelade ekonomiska ramar. Fastställ och följ upp handlingsplan för ändamålet.
- Tillse att indikatorers målnivåer är tydliggjorda samt att indikatorers utfall kan redovisas inom tidsramen för nämndens uppföljning.
- Specificera tidpunkter för uppföljning av respektive indikator i verksamhetsplanen.
- Tydliggör i nämndens rapportering förekommande förändringar i budget regionbidrag, för nämnden och för områdena inom Hälso- och sjukvård, genom kommentarer och hänvisning till beslut.
- Förtydliga nämndens förvaltningsorganisation.

¹ Sveriges Kommuner och Regioner

- Säkerställ att rapporteringen av internkontrollplanen är fullständig och tydliggjord och att riktlinjer inom området gåvor till medarbetare efterlevs.
- Delge nämnden, inte bara beredningen, dokumenterad uppföljning av nämndens beslutade uppdrag. Utveckla rutiner för att systematiskt sammanställa och följa upp fullmäktiges beslutade uppdrag till nämnden. Även i detta fall bör hela nämnden delges informationen.
- Slutför arbetet med att upprätta informationshanteringsplan i enlighet med krav i regionens arkivreglemente.
- Säkerställ att förekommande delegationsbeslut såväl som vidaredelegeringar diarieförs och i berörda fall anmäls till nämnden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
1 <i>Bakgrund</i>	5
2 <i>Syfte, revisionsfrågor och avgränsning</i>	5
3 <i>Revisionskriterier</i>	5
4 <i>Metod</i>	6
5 <i>Resultat av granskningen</i>	7
5.1 Har nämnden konkretiserat regionplanens målsättningar och ekonomiska ramar i en verksamhetsplan?.....	7
5.2 Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?	15
5.3 Har nämnden uppfyllt sina mål?	24
5.4 Har nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll?	26
5.5 Har nämnden en tillräcklig intern kontroll av nämndens och fullmäktiges beslutade uppdrag?.....	28
5.6 Finns en tillräcklig intern kontroll av verifikationer?.....	29
5.7 Har nämnden upprättat en informationshanteringsplan?.....	30
5.8 Har delegationsbeslut rapporterats löpande till nämnden?	31
6 <i>Revisionell bedömning</i>	33

1 Bakgrund

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den struktur som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomin är tillräcklig. Utifrån syftet har följande revisionsfrågor besvarats:

- Har nämnden konkretiserat regionplanens målsättningar och ekonomiska ramar i en verksamhetsplan?
- Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?
- Har nämnden uppfyllt sina mål?
- Har nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll?
- Har nämnden en tillräcklig intern kontroll av nämndens och fullmäktiges beslutade uppdrag?
- Finns en tillräcklig intern kontroll av verifikationer?
- Har nämnden upprättat en informationshanteringsplan?
- Har delegationsbeslut rapporterats löpande till nämnden?

Uppdraget har primärt varit avgränsat till att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar.

Hälso- och sjukvårdsnämnden utgör ansvarig nämnd för den granskade verksamheten.

3 Revisionskriterier

De revisionskriterier som har bildat underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen följande:

- Kommunallagen SFS 2017:725
- Nämndens reglemente, beslutad av Regionfullmäktige 2022-11-30 § 215, 2023-06-21 § 110
- Regionplan 2023–2025, beslutad av Regionfullmäktige 2022-06-22-23 § 151

- Policyn Samlad ledningsprocess, beslutad av Regionfullmäktige 2021-06-24 § 158, reviderad 2023-06-21, § 105.
- Övriga interna styrdokument av betydelse.

Regionstyrelsens riktlinjer ”Styrmodell” och ”Intern styrning och kontroll” har även varit utgångspunkter för vår granskning.

4 Metod

Granskningen har i huvudsak genomförts genom dokumentstudier, primärt av protokoll med tillhörande underlag. Granskning av verifikationer har skett genom stickprov inom utvalda konton.

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats enligt gällande rutiner, vilket bl.a. innebär att ett utkast till rapport har överlämnats för saklighetskontroll till Hälso- och sjukvårdsdirektören och Regiondirektören.

5 Resultat av granskningen

5.1 Har nämnden konkretiserat regionplanens målsättningar och ekonomiska ramar i en verksamhetsplan?

Regionplan 2023–2025 fastställdes av Regionfullmäktige 2022-06-23 § 151 och innehåller tre målområden med vardera två mål. I bilaga till regionplanen finns ekonomiska planeringsförutsättningar med preliminära ekonomiska ramar för respektive nämnd och verksamhet, Hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomiska ram för 2023 uppgår till 6 224,9 mnkr.

Enligt regionplanen är det nämnder och styrelses ansvar att förverkliga de ambitioner som framgår av planen och bidra till måluppfyllelse med utgångspunkt i sina respektive grunduppdrag. I verksamhetsplanerna kopplas indikatorer till de regionplansmål som relaterar till respektive nämnds/styrelsens grunduppdrag. För att säkerställa konkretisering av de politiska ambitionerna sker avstämning i samband med beredning av regionplanens uppföljningsbilaga.

5.1.1 Nämndens verksamhetsplan och budget

Hälso- och sjukvårdsnämnden fastställde sin verksamhetsplan 2023–2025 i oktober 2022 § 141.

Inom *Målområde 1 "Ett attraktivt Västernorrland med hållbar utveckling"*, har nämnden inte angett indikatorer för målet "Vi agerar som en sammanhållande kraft för en hållbar samhällsutveckling".

För målet "Vi främjar förutsättningarna för god och jämlik folkhälsa i Västernorrland" har nämnden angett fem kvantitativa indikatorer. Vi noterar att två² av indikatorerna även används av Regionala utvecklingsnämnden.³

Inom *Målområde 2 "Region Västernorrland utvecklar arbetet för en god, jämlik och nära vård"* har nämnden angett tio kvantitativa indikatorer för målet "Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är tillgänglig". En av de tio indikatorerna⁴ har vi noterat även används av Regionstyrelsen.

Målnivå 2023 framgår inte för indikatorn Kostnad per DRG-poäng (somatisk vård). Det anges emellertid att "Enligt Regionplanen skall kostnaden per DRG-poäng vid planperiodens slut (2025) uppgå till högst 7,5 procent över snittet i riket för jämförbara sjukhus, innebärande en effektivisering med 270 - 300 miljoner kronor". Uppgifterna om utfall för indikatorn (för åren 2020 och 2021) anges inte.⁵

² Självskattad hälsa Åk 1 gymnasiet, flickor, Självskattad hälsa Åk 1 gymnasiet, pojkar

³ I Regionplanens uppföljningsbilaga finns indikatorer kopplat till detta mål, som delvis sammanfaller med nämndens.

⁴ Dimensionsvärde Kontinuitet och koordinering,- Primärvård

⁵ I Regionplanens uppföljningsbilaga återfinns indikatorn om DRG-poäng under "Finansiellt långsiktigt mål: En ekonomi i balans över tid". Det anges att indikatorn följs upp i efterhand, då efterkalkylen är klar och utfall för jämförbara sjukhus finns tillgängliga (vanligen i juni, året efter). Uppföljningsbilaga har i övrigt delvis andra indikatorer och andra målnivåer kopplat till detta mål.

För målet ”Vi bedriver kunskapsbaserad, trygg och säker hälso- och sjukvård samt tandvård” anges två kvalitativa indikatorer, som kan besvaras med Ja eller Nej. Vi har noterat att dessa indikatorer även används av Regionstyrelsen.

Under detta mål nämns bland annat ”För att säkerställa en hög patientsäkerhet behöver ytterligare insatser göras i regionens systematiska patientsäkerhetsarbete. Hälso- och sjukvårdsnämndens beslutade handlingsplan för ökad patientsäkerhet är central i nämndens styrning för en ökad patientsäkerhet. Den regionala handlingsplanen bygger på den nationella, och kan ses som en förlängning av regionplanens mål.”

Inom *Målområde 3* ”Vi skapar mervärde för befolkningen genom vår verksamhet” har nämnden angett tre kvantitativa indikatorer för målet ”Vi erbjuder attraktiva arbetsplatser för medarbetare och chefer”.⁶

Under detta mål nämns bland annat: ”En ambition som särskilt rör hälso- och sjukvården liksom tandvården, är att i största möjliga mån ha medarbetare som är anställda av Region Västernorrland. Samarbetet med samtliga Sveriges regioner, men kanske framför allt inom norra sjukvårdsregionen, ska fortsätta att utvecklas för att minska beroendet av inhyrd personal.”

För målet ”Vi främjar samverkan, innovation och utveckling” finns två kvantitativa indikatorer och en kvalitativ indikator.⁷

Nämndens verksamhetsplan anger, i likhet med föregående år, inte specifika tidpunkter för uppföljning av respektive indikator. Av nämndens delårsrapporter finns däremot sådan information.

Budget

Vad gäller nämndens budget för 2023 har vi noterat:

Regionplan 2023–2025 specificerar regionbidraget i bilaga ekonomiska planeringsförutsättningar för såväl Hälso- och sjukvårdsnämnden som nerbrutet på berörda sjukvårdsområden. Total resursram (regionbidrag) för nämnden uppgår till 6 224,9 mnkr.

I nämndens⁸ verksamhetsplan och budget 2023-2025 framgår att ”Förslaget till ekonomiska ramar redovisas i tjänsteutlåtande och utgör preliminära ekonomiska planeringsförutsättningar i arbetet med verksamhetsplaneringen i nämnden och dess områden/verksamheter. Beslut om desamma kommer att fattas av Regionfullmäktige i november”. I ärendet för nämndens beslut framgår en tabell över ekonomiska ramar. Belopp och fördelning överensstämmer med preliminära ekonomiska ramar i Regionplanens bilaga.

I Regionfullmäktiges beslut⁹ om ”Budget för 2023 samt ekonomisk plan för 2024 – 2025” framgår bland annat att den somatiska vården inom förvaltningarna/områdena länssjukvård somatik och närsjukvårdsområdena söder, väster och norr kan

⁶ I Regionplanens uppföljningsbilaga finns två av tre av dessa indikatorer kopplat till detta mål varav en (Totalindex HME) med annan målnivå för 2023.

⁷ Dessa finns även för målet i Regionplanens uppföljningsbilaga.

⁸ Beslutad av nämnden i oktober 2022

⁹ 2022-11-30- 12-01 § 207

redovisa ett sammanlagt underskott med 150 miljoner kronor för 2023 samt att fördelningen av detta delegeras till hälso- och sjukvårdsnämnden; att uppmana hälso- och sjukvårdsnämnden att vidta nödvändiga åtgärder för att i övrigt klara sig inom tilldelade resurser. I övrigt framgår i ärendet:

- För länssjukvårdsområde psykiatri- och habilitering föreligger det fortsatt behov av ekonomiskt tillskott för år 2023. Vissa medel för detta har avsatts inom ramen för tillkommande kostnader och beslut om fördelning av medel hanteras senare efter särskild analys.
- Folktandvården - för kommande år har extra medel tillförts barn- och ungdomstandvården.
- Rättspsykiatriska regionkliniken verksamhet inryms inom givna ekonomiska ramar.

I nämndens beslut¹⁰ om att anta Hälso- och sjukvårdens områdens verksamhetsplaner 2023–2025 framgår i ärendet ”Ett budgetarbete har genomförts inom hälso- och sjukvårdens områden, verksamheter samt enheter. Inom de somatiska verksamheterna finns enligt beslut av regionfullmäktige ett tillåtet underskott om 150 miljoner kronor. Ytterligare obalanser finns och redovisas i tabell (252 miljoner kronor).”

I beslutsunderlagen till ärendet, har vi noterat att summa budget för regionbidrag 2023 för sjukvårdsområdena och rättspsykiatriska regionkliniken överensstämmer med belopp i Regionplanens bilaga om ekonomiska planeringsförutsättningar. Budget 2023 innehåller för flera av områdena negativa resultat /ekonomiska underskott och omnämner ekonomiska obalanser. Vi har tagit del av verksamhetsplanerna för sjukvårdsområdena Somatik, Norr, Väster och Söder och konstaterat att det sammanlagda budgeterade underskottet uppgår till 150 mnkr.

Vi har kontrollerat om belopp för budgeterat regionbidrag 2023 överensstämmer mellan nämndens och områdenas verksamhetsplaner och delårsrapporterna och konstaterat att uppgift om budgeterat regionbidrag har ändrats mellan verksamhetsplanen och delårsrapporterna för nämnden och även för flera av områdena. Samma slutsats gäller vid nämndens årsrapport. Motsvarande iakttagelse gjordes i 2022 års grundläggande granskning.

Nämnden har beslutat¹¹ om Omdisponering av medel, cheflönesatsning. I bilaga till beslutet framgår fördelningen som innebär att totalt 7 333 tkr fördelas från Hälso- och sjukvård gemensamt till områdena Somatik, Psyk/hab, Norr, Söder, Väster.

I delårsrapport 1 Somatik står ”Extra ramtilldelning har erhållits för föregående års utökade särskilda lönesatsning till vårdens medarbetare med 48 miljoner kronor och för höjd intern pensionsavgift med 45 miljoner kronor”

Beträffande Länssjukvårdsområde Psykiatri & habilitering har vi noterat att nämnden i december 2022 beslutade att föreslå Regionstyrelsen besluta att tillfälligt utöka barn- och ungdomspsykiatrins budgetram med 20 mnkr för 2023 för att upprätthålla tillgänglighet och kvalitet. I mars 2023 har nämnden delgivits att

¹⁰ 2022-12-20 § 174

¹¹ 2023-02-10 § 24

Regionstyrelsen beslutat i enlighet med nämndens förslag. I områdets delårsrapport 1 nämns vidare att i årsbudget 2023 finns en obalans på ca 34 mnkr. Denna obalans minskade till ca 14 mnkr på grund av den tilläggsbudget som BUP erhållit.

I Närsjukvårdsområde Söders delårsrapport 1 står ”Den somatiska verksamheten fick under 2022 ett överskott om 37 miljoner på läkemedel, och inför 2023 gjordes en reglering på regionbidraget där 40 mnkr togs från läkemedelsbudgeten som blev totalt 242 mnkr. Prognosen är oförändrad mot budget då vi har förväntade minskade läkemedelskostnader under våren.”

I delårsrapport 2 för ”Område Patientsäkerhet, utveckling och forskning” (PUF) står att det är ett nystartat område inom Hälso- och sjukvården sedan 1 januari 2023 och innefattar verksamheterna Kvalitet och Patientsäkerhet (KP) samt Forskning och Utbildning (FoU). Området inryms som ett av åtta områden inom den samlade Hälso- och sjukvården. Området är under uppstart och arbete med att utveckla arbetssätt pågår. I delårsrapport 2 framgår en budget för Område Patientsäkerhet, utveckling och forskning uppgående till 127,6 mnkr. Vi har inte noterat uppgift om det nystartade områdets budget i anslutning till nämndens protokoll, i verksamhetsplaneringen eller i delårsrapport 1.

Kommentar

Vår bedömning är att nämnden till övervägande del har konkretiserat regionplanens målsättningar och ekonomiska ramar i en verksamhetsplan.

Nämnden har, i enlighet med riktlinjen Styrmodell, under oktober 2022 fastställt ett samlat dokument med verksamhetsplanering och budget för år 2023 samt kommande två år. Nämndens verksamhetsplan innehåller, med undantag för ett mål inom målområde 1, en konkretisering av de politiska ambitionerna i regionplanen.

Nämnden har inte angett indikatorer för målet ”Vi agerar som en sammanhållande kraft för en hållbar samhällsutveckling” (inom målområde 1 ”Ett attraktivt Västernorrland med hållbar utveckling”). Vi har noterat att målets indikatorer i Regionstyrelsens uppföljningsbilaga, inte heller specifikt anger vårdverksamhet som källa utan Regional utveckling. Vi bedömer därmed att verksamhetsplanen omfattar indikatorer till de mål som nämnden främst berörs av.

Beträffande indikatorn Kostnad per DRG-poäng (somatisk vård) för målet ”Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är tillgänglig”, bedömer vi, precis som i 2022 års grundläggande granskning, det vara otydligt vilken målnivå som nämnden eftersträvar för 2023. Det finns vidare inte tillgängliga data för indikatorns målnivå¹², inom den tid som nämndernas årsrapport ska presenteras. Vi kvarstår följaktligen med tidigare rekommendation att nämnden tillser att indikatorers målnivåer är tydliggjorda samt att indikatorers utfall kan redovisas inom tidsramen för nämndens uppföljning.

Vi har noterat att vissa indikatorer till mål även används av Regionstyrelsen och Regionala utvecklingsnämnden. Vi bedömer således att respektive nämnd/styrelses ansvar för resultatet av berörda indikatorer inte är tydliggjort.

¹² Högst 8 % över snittet i riket

Liksom tidigare år rekommenderar vi att verksamhetsplanen specificerar tidpunkter för uppföljning av respektive indikator.

Målen indikatorer i Regionplanens uppföljningsbilaga¹³, är enbart delvis desamma som indikatorerna i nämndens verksamhetsplan. Enligt vår bedömning har uppföljningsbilagans indikatorer, som beslutas efter att nämndernas verksamhetsplanering är fastställd, en oklar status ur styrningssynpunkt. Regionstyrelsens beslutade målnivåer i uppföljningsbilagan överensstämmer i vissa fall inte med berörda indikatorers målnivåer i nämndens verksamhetsplan, vilket skapar en otydlighet. Vi har noterat att indikatorerna i Regionplanens uppföljningsbilaga avseende år 2024 har fastställts av fullmäktige.

Riktlinjen Styrmodell anger att det i nämndens verksamhetsplan ska framgå vilka förvaltningar som ska ansvara för måluppfyllelse av gällande mål och indikatorer. Vi har inte noterat att denna uppgift specificeras i nämndens verksamhetsplan, vilket vi menar kan förtydligas i fortsatt verksamhetsplanering. Samtidigt anges avseende nämndens grunduppdrag bland annat att Hälso- och sjukvårdsnämnden har vårdgivaransvaret för all drift av hälso- och sjukvård och tandvård i egen regi samt det övergripande ansvaret för all hälso- och sjukvård och tandvård med undantag för primärvård och tandvård som omfattas av lag om valfrihetssystem¹⁴. Vi tolkar det således som att mål och indikatorer gäller för nämndens förvaltning i helhet.

Vi har konstaterat att nämndens budget för Regionbidrag 2023 i verksamhetsplanen överensstämmer med Regionsplanens resursramar. Dock har vi noterat att uppgift om budgeterat regionbidrag har ändrats mellan verksamhetsplanen och delårsrapporterna för nämnden och även för flera av områdena. Samma slutsats gäller vid nämndens årsrapport. Motsvarande iakttagelse gjordes i 2022 års grundläggande granskning. Vår bedömning är att det på övergripande nivå (i nämndens rapportering) inte är tillräckligt förklarad vad förändringarna gäller och vilka (fullmäktige)beslut som de kopplas till, även om vissa verksamhetsområden berör frågan i sin rapportering. Vi rekommenderar att det i nämndens delårsrapporter och årsrapport tydliggörs förekommande förändringar i budgeten för nämnden och för områdena inom Hälso- och sjukvård, genom kommentarer och hänvisning till beslut.

För det nystartade området Patientsäkerhet, utveckling och forskning har vi inte noterat uppgift om budget i anslutning till nämndens protokoll förrän i delårsrapport 2. Vi bedömer det således vara otydligt under vilka ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar som området har införts.

Samtidigt som regionfullmäktige uppmanat hälso- och sjukvårdsnämnden att vidta nödvändiga åtgärder för att klara sig inom tilldelade resurser innefattar nämndens antagna verksamhetsplaner för hälso- och sjukvårdens områden 2023–2025 ytterligare obalanser med 252 mnkr förutom det av Regionfullmäktige tillåtna underskottet om 150 miljoner kronor. Vi ser med oro på dessa obalanser och vill framhålla vikten av att nämnden tillser att dess ekonomi är i balans.

¹³ Fastställd i Regionstyrelsen 2022-12-21 (§335)

¹⁴ 2008:962

I mars 2023 har nämnden delgivits att Regionstyrelsen beslutat i enlighet med nämndens förslag om att tillfälligt utöka barn- och ungdomspsykiatrins budgetram med 20 mnkr för 2023 för att upprätthålla tillgänglighet och kvalitet. Vi bedömer att beslut om budget är en fråga för Regionfullmäktige.

5.1.2 Övriga noterade beslut

Nämnden har tagit ett flertal beslut under 2023. Utöver vad som framgår i övriga avsnitt har vi särskilt noterat följande:

- Uppföljning av utvecklingen av Nära vård, Länssjukvårdsområde Somatik (§ 23), Rättpsykiatriska regionkliniken RPK (§ 105), Folktandvården Västernorrland (§ 68). Uppdrag (§ 106) till hälso- och sjukvårdsdirektören att samlat redovisa utvecklingen av nära vård vid två tillfällen per år.
- Direktiv angående utredning av sjukhuset i Sollefteå med bäring på sjukhusstrukturen i sin helhet (§ 26). Beslut (§ 32) att godkänna direktiv till utredning av sjukhuset i Sollefteå; att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att genomföra en upphandling av extern utredningskompetens och att hemställa att regionstyrelsen fattar beslut om finansiering.
- I mars fick nämnden information om ”Introduktion Kvalitet- och patientsäkerhets uppdrag” samt ”Introduktion Forskning- och Utbildnings uppdrag”. Inga beslut har fattats av nämnden enligt vad som framgår av protokollen.
- Beslut (§ 61) om att föreslå regionstyrelsen besluta bland annat att fastställa ett tillfälligt avsteg från beslut¹⁵ i Regionfullmäktige under 2024 (beslutet ifråga gällde att tandvårds-, och frisktandvårdstaxan ska följa LPIK (Landsningsprisindex)), vidare föreslogs regionstyrelsen att fastställa prislister (vilket styrelsen enligt ärendet har som uppdrag av fullmäktige). Hälso- och sjukvårdsdirektören uppdrogs att se över avgiften för uteblivna besök i folktandvården och återkomma.
- Beslut att nämndens löpande ägarstyrning för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg är fullföljd för räkenskapsåret 2022, samt att tillsammans med beslutet också överlämna PM om uppföljning av förbundet samt dess årsredovisning för 2022 till regionstyrelsen. (§ 64) Vi har i övrigt noterat att nämnden har delgivits protokoll från Svenskt ambulansflyg¹⁶. I nämndens verksamhetsplan 2023 framgår ingen uppgift under avsnittet ”Ägarstyrning” om att nämnden ska följa Svenskt Ambulansflyg¹⁷.
- Beslut (§ 67) att inga nyteckningar av Frisktandvårdsavtal sker, att succesivt fasa ut pågående Frisktandvårdsavtal. I ärendet framgår att bakgrunden till beslutet är rådande personalbrist.
- Uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören att se över schema och arbetsvillkor för personalen utifrån den nya arbetstidslagen. (§ 55)

¹⁵ 20–21 juni 2018, §117

¹⁶ § 98, 109

¹⁷ Detta framgår dock i nämndens verksamhetsplan för 2024.

- Förslag (§ 137) till regionstyrelsen att ställa sig bakom SKR:s styrelses rekommendation att kraftigt minska användningen av hyrbemanning i regionens verksamheter.
- Reviderad verksamhetsplan 2024–2026, Hälso- och sjukvårdsnämnden.¹⁸ I ärendet framgår: ”Det ekonomiska utgångsläget var att kostnadsminskningar på ca 600 mnkr kommer att behöva effektueras under planperioden 2024–2026. Efter att alla områden, verksamheter och enheter utfört sina överväganden avseende bemanning och ekonomi är budgetresultatet försämrat från antagandet om -600 mnkr till -775 mnkr. Det innebär att handlingsplaner måste upprättas för 325 mnkr för att klara det tillåtna underskottet 2024 på -450 mnkr. Svårigheter finns att klara den kostnadsminskningsnivån under 2024. I nuläget finns möjliga åtgärder som är bedömda att kunna ge effekt under 2024 med 175-193 mnkr. Under 2024 kommer handlingsplanen och processen uppdateras löpande för att möta kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvård. Uppföljning och återrapport av effekter, förslag på nya åtgärder sker i ordinarie månadsrutin.” I verksamhetsplanen framgår ”Ovanstående resultatbudget visar att bedömningen av 2024 har ett försämrat utgångsläge med anledning av fortsatt svår bemanningssituation framför allt i somatisk vård vid våra tre sjukhus, fortsatt ökad andel inhyrd personal i förhållande till egen personal och ökade övriga kostnader med anledning av rådande inflationsläge.”
- Uppdrag (§ 95) till hälso- och sjukvårdsdirektören att konkretisera hur den mobila tandvårdskliniken kan nyttjas även för annan vårdverksamhet inom regionen, exempelvis för primärvård i landsbygd; samt att en återrapportering sker till hälso- och sjukvårdsnämnden i november 2023. Uppdrag (§ 149) till hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma med en prioritering och handlingsplan för hur den mobila tandvårdskliniken ska kunna nyttjas för annan vårdverksamhet.
- Uppdrag (§ 103) till hälso- och sjukvårdsdirektören att utveckla hela kedjan av ambulanssjukvården och transportorganisationen; samt att återkomma vid en extra hälso- och sjukvårdsnämnd 12 september med en redovisning av nuläge och åtgärdsplanering för ambulansverksamhetens anpassning till regelverket om dygnsvila samt eventuellt underlag för beslut om dispensansökan. I september (§ 112) i ärendet ”Nuläge och planering för ambulansverksamhetens anpassning till regelverket om dygnsvila m.m.” uppdrogs hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma med uppdaterad redovisning av åtgärdsplaneringen vid nämndens sammanträde den 5 oktober. I oktober (§ 117) lade nämnden information till handlingarna avseende ärendet ”Rapportering angående ambulansverksamhetens anpassning till regelverket om dygnsvila m.m.”

Nämnden har beslutat om förslag till regionfullmäktige, exempelvis:

- Upphäva beslut i den del som avser sammanslagning av Hälsocentraler.¹⁹

¹⁸ 2023-12-19 § 157

¹⁹ § 11

- Att avveckla Folk tandvårdens klinik i Höga Kusten; samt att avveckling sker i samband med att den mobila tandvårdskliniken går i drift.
- Ett antal beslut kopplat till beslutsformer vid utbudsförändringar (§ 63). Fullmäktige beslutade 2023-09-13 § 138 bland annat att upphäva landstingsfullmäktiges beslut om att utbudsförändringar alltid ska vara en fullmäktige fråga (2013-02-27 §§ 20, 24 och 25); att beslutet ersätts med en ordning som innebär att hälso- och sjukvårdsnämnden, inom ramen för ansvar och uppgifter inom upprättande reglementen, gör en bedömning i varje enskilt fall om de kan fatta ett beslut kring en utbudsförändring; att uppdra till nämnden att i särskild bilaga i samband med årsredovisning årligen till fullmäktige redovisa utvecklingen av fastställda vårdplatser respektive disponibla vårdplatser inom somatisk och psykiatrisk slutenvård.
- Att godkänna 2022 års uppföljning av Hållbarhetsplan 2020–2024.

Kommentar

Nämnden har tagit ett flertal beslut under året, vilka många gånger innebär uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören.

Vi har noterat att nämnden adresserat ärenden av väsentlig karaktär, bland annat ”Analys och planering för hälso- och sjukvårdens ekonomiska underskott” – se 5.2.1, ”Översyn av schema och arbetsvillkor för personalen med patienternas behov i fokus utifrån den nya arbetstidslagen”, nuläge och åtgärdsplanering för ambulansverksamhetens anpassning till regelverket om dygnsvila och att ställa sig bakom SKR:s styrelses rekommendation att minska användningen av hyrbemanning.

I mars fick nämnden information om introduktion av Kvalitet- och patientsäkerhets samt Forskning- och Utbildnings uppdrag. Inga beslut har fattats av nämnden enligt vad som framgår av protokollen. Vi bedömer det väsentligt att nämnden får tillräcklig information om i detta fall en ny verksamhet under nämnden. Som framgår i tidigare avsnitt (5.1.1) bedömer vi även att det föreligger behov av förtydliganden kring det nystartade verksamhetsområdet Patientsäkerhet, utveckling och forskning.

När det gäller nämndens huvudmannaskap och ägarstyrning har vi noterat att nämnden följt verksamheten inom Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg och delgivits protokoll från Svenskt ambulansflyg. I nämndens verksamhetsplan 2023 framgår dock ingen uppgift under avsnittet ”Ägarstyrning” om att nämnden ska följa Svenskt Ambulansflyg (detta omnämns dock i verksamhetsplan 2024). Enligt nämndens reglemente ska nämnden representera Region Västernorrland samt utöva regionens ägar- och huvudmannafunktion i de hel- och delägda bolag samt stiftelser och ekonomiska föreningar som bedriver verksamhet inom nämndens ansvarsområde. Reglementet omnämner däremot kommunalförbund som regionen är medlem i samband med Regionstyrelsens uppsikt. Vi bedömer att det bör förtydligas i reglementet om kommunalförbund omfattas av nämndens uppföljning.

5.2 Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

5.2.1 Uppföljning av verksamhetsplan och budget

I ärendet för Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan 2023–2025²⁰ framgår att nämndens verksamhetsplan inklusive ekonomiska ramar 2023–2025 följs upp via delårs- och årsrapportering. Utvalda följetal och aktiviteter följs därutöver upp på månadsbasis samt via uppföljningsdialoger.

Löpande uppföljning

Nämnden har löpande²¹ godkänt och lagt till handlingarna ärendet ”Månadsuppföljning Hälso- och sjukvårdsnämnden”. I ärenden för månadsuppföljning framgår ”Månadsuppföljningen beskriver hur arbetet fortskrider i relation till politiska ambitioner och resultat. Övergripande utgångspunkter för uppföljningen är regionplanen och verksamhetsplaner. Månadsuppföljningen sker genom dialogtillfällen i respektive nämnd”.

Vad gäller ärendet ”Hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport” har vi noterat att nämnden har behandlat²² ärendet och lagt information till handlingarna. I ärendena finns bilagt presentationsmaterial.

I ärendet för Månadsrapporten februari 2023 framgår att den innehåller en anmärkningsvärd kostnadsökning för inhyrd personal. Den ackumulerade kostnaden under föregående års månadsuppföljning summerade till 52 miljoner kronor. Motsvarande utfall under samma månad 2023 uppgår till 86 miljoner kronor. Ökningen förklaras genom höjda priser på hyrpersonal, vilket i sin tur beror på uteblivna leveranser på befintliga avtal och prisnivåer. Den fortsatta utvecklingen behöver följas noga och åtgärder för att minska hyrberoendet vidtas.

Nämnden har tagit del av Uppföljningsdialog Hälso- och sjukvårdsnämnden 2023 – Redovisning och rapportering av tillgänglighet och produktion inom hälso- och sjukvården i juni och november. Nämnden beslutade vid båda tillfällena att lägga redovisad uppföljningsdialog till handlingarna. I ärendena framgår att ”Hälso- och sjukvårdsnämnden har givit i uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören att rapportera tillgänglighet/produktion samt uppföljningsdialog med områdesdirektörer i juni och november 2023.”

Delårsrapport 1

I maj fastställde nämnden sin delårsrapport 1, omfattande perioden januari-mars 2023. Som bilagor till ärendet finns även de sju sjukvårdsområdenas delårsrapporter. I ärendet framgår att ”Den ekonomiska utvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde är bekymmersam. Nettokostnadsutvecklingen har accelererat under det inledande kvartalet av 2023 och nettokostnadsutvecklingen i den ekonomiska prognosen uppgår till 13 %. Prognosen uppgår till -587,5 mnkr

²⁰ Oktober 2022 § 141

²¹ För februari, april, juli, november

²² I februari, mars, maj, juni, augusti, oktober, november och december.

vilket innebär ett resultat som är 437,5 mnkr sämre jämfört med budget (tillåtet underskott 150 mnkr).

Delårsrapport 2

I oktober beslutade nämnden att fastställa sin Delårsrapport januari-augusti 2023. Som bilagor till ärendet finns även delårsrapporter från Hälso- och sjukvårdens områden. I ärendet anges att ”År 2023 har kännetecknats av bemanningsproblematik, höjd prisnivå på inhyrd personal, inflations- och världsläget vilket har påverkat den negativa kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvården. Förutsättningen i budget 2023 var att nå ett planerat underskott på -150 mnkr det kommer inte att lyckas, prognosen för 2023 bedöms bli ett underskott på ca -628 mnkr.”

Årsrapport

Det framgår att bemanningsproblematiken och efterfrågan på kompetens har varit påtaglig under perioden och därmed påverkat arbetsmiljön för medarbetarna. Det i kombination med ökad inflation har lett till att kostnader för inhyrd personal har ökat kraftigt, andel kostnad inhyrd personal i relation till egna personalkostnader är för 2023 18,0 % jämfört med 2022 11,6 %. Under året infördes även EU:s arbetstidsdirektiv på 11 timmars dygnsvila vilket bidragit till ett omfattande och ökat administrativt arbete men även oro på alla nivåer i organisationen.

Hälso- och sjukvården redovisar för 2023 ett underskott på -694 mnkr vilket är en resultatförsämring med -617 mnkr jämfört med 2022. Intäkterna är på samma beloppsnivå som 2022. Av årsrapporten framgår att statsbidragen 2023 är ca 90 mnkr lägre än 2022. Övriga intäkter har i stället ökat i motsvarande storleksordning. Orsakerna till resultatförsämringen är bland annat, ökade personalkostnaderna med 6,8 % och ökade kostnader för inhyrd personal med 65,3% samt rådande inflationsnivå.

Resultatet för 2023 är -694 mnkr fördelat per område enligt följande: Länsverksamhet Somatik -387 mnkr, LSO Psykiatri/habilitering -7 mnkr, Närsjukvårdsområde Söder -172 mnkr, Närsjukvårdsområde Norr -105 mnkr, Närsjukvårdsområde Väster -44 mnkr, Hälso- och sjukvårdsgemensamt 11 mnkr, Folkvandvård -4 mnkr, Rättsspsykiatri +7 mnkr, Patientsäkerhet, utbildning, forskning 7 mnkr.

Uppföljning kopplat till hälso- och sjukvårdens ekonomiska underskott

Vi har i huvudsak noterat följande ärenden med koppling till nämndens ekonomi:

*Åtterrappport genomförandet av kostnadsreduceringar*²³. I ärendet framgår bland annat bakgrunden till att nämnden i oktober 2020 fattade beslut²⁴ som innebar att den dåvarande specialistvårdens förslag om kostnadsreduceringar skulle överlämnas till hälso- och sjukvårdsdirektören för genomlysning och kvalitetssäkring. Hälso- och sjukvårdsdirektören fick även i uppdrag att intensifiera arbetet med specialistvårdens interna arbete för att anpassa verksamheten till budgetramen. I mars 2021 redovisades en inriktning och planering för arbetet med kostnadsreduceringar för nämnden²⁵. Den ambition som presenterades pekade på ett åtgärdsprogram som omfattade tre kategorier av beslut. Besluten och områdenas åtgärder

²³ 2023-02-10 § 20

²⁴ 2020-10-29 § 142 – 147

²⁵ 20HNS3376

har redovisats inför nämnden vid flera tillfällen under 2021 och 2022. Sammantaget har de olika initiativen inneburit ett större omställningsbehov i flera verksamheter. Genomförandet störcdes dock bland annat av ett mycket ansträngt läge kring disponibla vårdplatser under och efter covidpandemin, varför tidplanen fick flyttas fram vid flera tillfällen.

Vid delårsrapport 1²⁶ beslutade nämnden att *uppdra till hälso- och sjukvårdsdirektören* att återkomma till nämnden med en analys över det ekonomiska läget och en plan på ett inledande arbete för att minska kostnadsökningarna och med förslag på åtgärder som kan vidtas både på lång och kort sikt; samt att uppdraget följs upp vid varje nämndsammanträde. Vi har i protokoll konstaterat att nämnden erhållit följande uppföljning av uppdraget²⁷:

- I juni, § 96, ärende: Analys och planering angående hälso- och sjukvårdens ekonomiska utveckling.

Det framgår att planeringen är i ett initialt analyskede, varför förutsättningar och utgångspunkter redovisas i bilagd presentation²⁸. I materialet står bland annat "Aktiviteter och inriktning 2023 – inledande plan. Vi inventerar förslag på åtgärder som vi kan genomföra i år – och bromsa kostnadsutvecklingen. En handlingsplan tas fram för kommande år." Nämnden beslutade att samordnat redovisa ärenden till nämnden, som har en direkt koppling till pågående planering för att åtgärda hälso- och sjukvårdens ekonomiska underskott.

- I augusti, § 102, ärende: Analys och planering kring hälso- och sjukvårdens ekonomiska underskott m.m.

Det framgår att i föreliggande underlag redovisas en fördjupad genomgång och övergripande tidplan för det fortsatta arbetet under hösten²⁹. Det pågående planeringsarbetet utgår från tre tänkta milstolpar varav en är Bryta kostnadsutvecklingen – åtgärder på kort sikt (2023). I materialet framgår bland annat under rubriken *Åtgärder och prioriteringar under 2023* "En gemensam handlingsplan kommer upprättas för hälso- och sjukvården – som delas ned till respektive område, som i sin tur fyller på med egna specifika åtgärder. Uppföljning sker fortsättningsvis i månadsrapport från område." "I närtid behöver det utvärderas vilka åtgärder som kan genomföras mer eller mindre omgående för att bryta kostnadsutvecklingen." Materialet anger fem fokusområden; 1: Inventering av fattade beslut med utgiftsbegränsande potential, 2: Effektivitet i inköp och avtalstrohet, 3: Inventering av pågående utvecklingsprojekt, 4: Bemanningsplanering och översyn av ersättningar, 5: Utveckling av relevanta nyckeltal. Exempel på åtgärder inom ramen för fokusområdena är att inventera regiongemensamma beslut och värdera om det finns en potential för högre efterlevnad, tillsammans med inköpsenheten effektivisera inköpsprocessen, sammanställa samtliga pågående utvecklingsprojekt, befintlig finansiering och kostnader samt att systemet för bemanningsplanering behöver beskrivas mer

²⁶ 2023-05-16 § 57

²⁷ Juni, augusti, oktober, december

²⁸ Beslutsunderlag Presentation: Förutsättningar och utgångspunkter – plan för nettokostnadsutveckling och ekonomiskt underskott, bilaga 39

²⁹ PM: Utgångspunkter för åtgärdsplan för hälso- och sjukvårdens ekonomiska underskott, bilaga 1

ingående. Uppgift om beräknade besparingar för fokusområdena kan inte utläsas.

- I oktober, § 116, ärende: Analys och planering för hälso- och sjukvårdens ekonomiska underskott.

Det framgår att i föreliggande ärende lämnas en analys av det ekonomiska läget med en översiktlig planering för det fortsatta arbetet. I beslutsunderlaget³⁰ framgår bland annat ”För närvarande pågår ett intensivt arbete för att konkretisera analys, bedömningar och åtgärder. Den ekonomiska utvecklingen är delvis ett rörligt mål med behov av kontinuerligt uppdaterade underlag.” Vidare anges ”Parallellt går ett flertal åtgärder som utgår från att hälso- och sjukvårdsnämnden har gett hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att hälso- och sjukvården ska införa åtgärder för att bromsa kostnadsutvecklingen under hösten 2023. Uppföljningar kommer att rapporteras löpande i denna del.”

- I november, § 136, ärende: Uppföljningsdialog Hälso- och sjukvårdsnämnden november 2023 – Redovisning och rapportering av tillgänglighet och produktion inom hälso- och sjukvården.

Det framgår ”Länsverksamhet Somatik, Närsjukvårdsområde (NSO) Norr, NSO Söder, NSO Väster, Psykiatri/habilitering, Folktandvården och område Patientsäkerhet/Utbildning/Forskning (PUF) når inte ekonomimålen 2023. Rättspsykiatri uppnår ekonomimålen 2023”. ”Utmaningar för att nå det ekonomiska målet 2023 har framför allt varit, minskade intäkter i form av riktade statsbidrag, ökad volym och ökade prisnivåer för hyrpersonal, inflationspåverkan på förbrukningsmaterial och ej fullt ut genomförda åtgärder i handlingsplaner. Vidare står ”Ett gemensamt arbete är startat för att hitta samverkan mellan områden, rätt åtgärder, prioritera pågående/planerade åtgärder i handlingsplanen för resterande del av 2023 och för verksamhetsplanen 2024–2026.” På basis av det material som bifogas ärendet kan vi inte med tydlighet avgöra vilka handlingsplaner som åsyftas ovan.

- I december, § 158, ärende: Hälso- och sjukvårdens handlingsplan för kostnadsreduceringar.

Det framgår att ”Hälso- och sjukvårdsorganisationens uppdrag, när det gäller att reducera sina kostnader, omfattar enligt nämndens beslut 150 mnkr 2024. Ett tillkommande underskott – efter lagda budgetprognoser för 2024 – summerar till 175 mnkr. Uppdraget inför 2024 är därmed att åstadkomma en kostnadsreducering motsvarande 325 mnkr. I föreliggande ärende redovisas hälso- och sjukvårdens handlingsplan för att klara uppdraget. Ett särskilt fokus ligger på åtgärder som ska ge effekt under 2024.³¹” Nämnden uppdrog till hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma med en redovisning av pågående åtgärder inom handlingsplanen vid nämndens sammanträde i februari 2024.

- Årsrapport 2023

³⁰ PM: Ekonomisk analys och planering, bilaga 1

³¹ Beslutsunderlaget i ärendet utgörs av ”Hälso- och sjukvårdens handlingsplan för kostnadsreduceringar, bilaga 11”

I nämndens årsrapport står ”I relation till Hälso- och sjukvårdens handlingsplan för den ekonomiska situationen och effektiv administration så har flera stödande insatser initierats tex effektivt arbete för Smarta inköp där ett arbete pågår from 2023/2024 tillsammans med Inköp-/Upphandlings och Ekonomienheten.”

I Årsrapporten nämns, under rubriken Handlingsplan 2023 följande;

”En handlingsplan togs fram under maj-september för Hälso- och sjukvården, (se nedan) i syfte att bryta den negativa kostnadsutvecklingen under resterande del av 2023 i syfte att förhindra ytterligare och ökande underskott. Kostnadsrestriktivitet infördes i regionen i augusti och var en viktig faktor i arbetet och för uppföljning av kostnadsutvecklingen under hösten.

- Inventering av fattade beslut med utgiftsbegränsande potential. Exempel är beställning av hotellboende, konferenser och resor.
- Effektivitet i inköp och avtalstrohet. Se över antalet beställare och utbilda inköps-/beställningsexperter.
- Inventering av pågående utvecklingsprojekt. Våga pausa och avsluta om inte önskvärda effekter kan uppnås.
- Bemanningsplanering och översyn av ersättningar. Åtgärdsplan för att minska beroende av inhyrd personal.
- Utveckling av relevanta nyckeltal. Regionens möjligheter att följa verksamhetens produktion, bemanning och ekonomi behöver utvecklas.”

Av årsrapporten framgår vidare att ”Under oktober till november intensifierades arbetet med framtagande av aktiviteter i handlingsplan för åren 2024-2026.”

Exempelvis i närsjukvårdområde Söder, årsrapport 2023 uppföljning av intern kontroll omnämns ”Ekonomiska handlingsplaner är uppförda både på övergripande för hälso-sjukvården och på områdesnivå. Området har även påbörjat månatlig uppföljning med verksamhetschef och enhetschef. Där sker uppföljning mål, handlingsplan och ekonomiskt utfall. Det sätts en prognos på ekonomiskt utfall, vid behov görs en handlingsplan.”

Av årsrapporten framgår följande ”Resultatet för 2023 är ett underskott på -694 mnkr och det kan relateras till bemanningssituationen, rådande inflationstakt, ökade prisnivåer för inhyrd personal, kostnadsökningar för laboratorie- och röntgenundersökningar samt ej effektuerade åtgärder i handlingsplanen.” Vi kan av årsrapporten inte utläsa vilka åtgärder i handlingsplanen som inte har effektuerats samt vilka resultat som de vidtagna åtgärderna har resulterat i.

Kommentar

Granskningen visar att nämnden i huvudsak har en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet.

Vi har noterat att nämndens verksamhetsplan inklusive budget har följts upp vid två delårsrapporter och årsrapport, i enlighet med vad riktlinjen Styrmodell anger. Vi bedömer det dock vara problematiskt för en effektiv styrning att flertalet av nämndens indikatorer endast följs upp per helår och vissa helår vartannat år.

I övrigt har nämnden under 2023 behandlat ärenden för månadsuppföljning, hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport med bilagt presentationsmaterial och redovisning från hälso- och sjukvårdens uppföljningsdialoger.

Vi har uppmärksammat att presentationsmaterial, exempelvis hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport, innehåller bilder, tabeller och diagram. Sammanträdesprotokoll och tillhörande handlingar publiceras på regionens hemsida, varför det är av vikt att utformningen uppfyller krav på tillgänglighetsanpassning i Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Beträffande ekonomi har vi noterat att nämnden från början av 2023 har fått information om att den ekonomiska utvecklingen är bekymmersam avseende nettokostnadsutveckling och prognos på underskott som överskrider budget med väsentliga belopp. I samband med delårsrapport 1 (sammanträdet i maj) beslutade nämnden att uppdra till hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma till nämnden med en analys över det ekonomiska läget och en plan på ett inledande arbete för att minska kostnadsökningarna och med förslag på åtgärder som kan vidtas både på lång och kort sikt; samt att uppdraget följs upp vid varje nämndsammanträde. Vi har konstaterat att uppföljning av uppdraget skett vid merparten av efterföljande sammanträden. På basis av uppföljningen uppfattar vi att arbetet 2023 fokuserat på förslag på åtgärder som kan genomföras under år 2023 för att bromsa kostnadsutvecklingen, medan en handlingsplan tas fram för 2024³². Samtidigt nämns i årsrapporten en handlingsplan 2023. De fokusområden som tagits upp i åiterrapporteringen av ärendet bedömer vi är av mer långsiktig karaktär och att de endast i liten utsträckning kan ha påverkat 2023 års resultat.

Vi har noterat att nämnden aktivt har följt utvecklingen av ekonomin. Vår bedömning är dock sammantaget att nämnden genom sin styrning inte har åstadkommit tillräckliga kostnadsreduceringar under 2023. Följaktligen rekommenderar vi nämnden att säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom tilldelade ekonomiska ramar samt att fastställa och följa upp handlingsplan för ändamålet.

Information om vilka åtgärder i handlingsplanen som har genomförts under 2023 och dess effekter respektive vilka åtgärder som inte har genomförts går vidare inte att utläsa av årsrapporten, vilket vi menar hade varit väsentligt att redovisa.

5.2.2 Har nämnden beslutat om åtgärder med anledning av eventuella avvikelser i det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet?

I avsnitt 5.2.1 har vi beskrivit nämndens beslutade åtgärder med anledning av avvikelser i det ekonomiska resultatet.

Nedan framgår nämndens ärenden kopplat till avvikelser i verksamhetens resultat:

- Vid ärendet (§ 138) ”Rapport från Patientnämnden: unga vuxna med psykisk ohälsa – analys av klagomål och synpunkter på vården under 2022” uppdrogs åt hälso- och sjukvårdsdirektören att på lämpligt sätt informera berörda verk-

³² ”Hälso- och sjukvårdens handlingsplan för kostnadsreduceringar” redovisades till nämnden december 2023 § 158

samheter om patientnämndens rapport samt att återkomma med en presentation av de utvecklingsarbeten som sker utifrån rapporten till nämnden i maj 2024.

- Godkänna Återrapport uppföljning av avvikelser 2022. Övergripande analys av avvikelser 2022 i Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har gjorts av verksamheten för Kvalitet och patientsäkerhet utifrån tillgänglig statistik i Platina. Avvikelserna ses under 2022 minska något. Som föregående år är det vanligaste avvikelseområdet vårdadministration. (§ 94)
- Vid ärendet ”Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, SAM, inom hälso- och sjukvården 2022” beslutades att fortsatt arbete med det systematiska arbetsmiljöarbetet enligt årshjul och löpande aktiviteter ska vara prioriterat och utgöra huvudfokus inom arbetsmiljöområdet under 2023 och 2024 inom hälso- och sjukvården.
- Godkänna Patientsäkerhetsberättelse för 2022 inom nämndens ansvarsområde som vårdgivare (§ 41). I ärendet framgår att ”Året som gått sedan vi presenterade patientsäkerhetsberättelsen för 2021 har ut mot länets invånare, till stor del handlat om brist på medarbetare i vården, framför allt sjuksköterskor. Det har även handlat om överbeläggningar och utlokaliseringar, om avvikelser kopplat till sommaren och inspektion från IVO. Regionen har stora utmaningar när det gäller detta och kopplingen till patientsäkerhetsrisker, men det finns givetvis även positiva saker att lyfta. En är att vi nu har en regional handlingsplan för ökad patientsäkerhet inom hälso- och sjukvården och tandvården, en handling som sammanfattar de områden som vi behöver fokusera på för att uppnå en säker vård. Vi har en regionöverläkare som bevakar de patientsäkerhetsfrågor och medicinska frågor i hälso- och sjukvårdsledningen, vi har två chefsjuksköterskor som har fokus på att verka för en god omvårdnad.”
- Hälso- och sjukvårdsdirektören uppdrogs att ta fram och bereda åtgärder för utveckling av sjukhuset i Sundsvall samt att återkomma med en delredovisning i juni 2023. Vidare beslutades att inte genomföra några större omorganisationer eller besparingar vid sjukhuset under 2023. I ärendet framgår att åtgärdernas övergripande syfte ska vara att komma till rätta med förekommande bemanningsproblem och svårigheter att upprätthålla ett tillräckligt antal disponibla vårdplatser. (§ 42) Vi kan inte se att uppdraget har återrapporterats. Vi har vidare inte kunnat utläsa av sammanträdesprotokoll och bilagor att pågående arbete med kostnadsreduceringar har undantagit Sundsvalls sjukhus.
- I ärende³³ om extern miljörevision 2023 framgår att resultatet påvisar ett stort antal goda exempel, en stor avvikelse och 14 mindre avvikelser. Den stora avvikelsen rör kemikaliehanteringen. Revisionsfirman ser samma brister på flera enheter och därför klassas denna avvikelse som stor. För fortsatt certifiering krävs att avvikelserna hanteras inom 90 dagar från revisionsdatumet. Ett nytt certifikat kommer utfärdas därefter.

³³ 2023-12-19 § 160

- I nämndens årsrapport 2023 framgår att i jämförelse med sommaren 2022 ses en minskning för antalet avvikelser som påtalar att en patient har kommit till skada.

Kommentar

Granskningen visar att nämnden har fått löpande information om förekomst av avvikelser inom verksamheten. I en del ärenden framgår vidtagna åtgärder inom berörda verksamheter. Nämnden har delvis beslutat om åtgärder på basis av informationen, genom uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören, bland annat kopplat till utvecklingsarbeten utifrån patientnämndens rapport.

Vad gäller nämndens beslut i mars 2023 om att inte genomföra några större omorganisationer eller besparingar vid sjukhuset i Sundsvall under 2023, kan vi inte se att pågående arbete med kostnadsreduceringar har undantagit Sundsvalls sjukhus. Nämnden beslutade samtidigt om uppdrag att ta fram och bereda åtgärder för utveckling av sjukhuset i Sundsvall samt att återkomma med en delredovisning i juni 2023. Vi kan inte se att uppdraget har delredovisats. Vi bedömer att nämndens kontroll av uppdraget har varit otillräcklig.

När det gäller avvikelser kopplat till bristande måluppfyllelse har vi främst noterat åtgärder avseende indikatorn ”Andel kostnad inhyrd personal i relation till egna personalkostnader” som hör till målet Vi erbjuder attraktiva arbetsplatser för medarbetare och chefer. Eftersom denna indikator även är av ekonomisk karaktär framgår nämndens åtgärder i avsnitt 5.2.1, där även övriga kommentarer rörande avvikelser i det ekonomiska resultatet framgår.

Som framgår av avsnitt 5.2.1. bedömer vi beträffande ekonomin att nämnden genom sin styrning inte har åstadkommit tillräckliga kostnadsreduceringar under 2023.

5.2.3 Har nämnden säkerställt att åtgärder vidtas med anledning av de granskningar som revisionen genomfört under föregående revisionsår?

Nämndens svar på revisionsrapporter kommenteras kort nedan:

- Produktionsplanering

Förvaltningsorganisationen ser att många av de nu vidtagna åtgärderna leder i rätt riktning. Särskilda resurser har avsatts och ett avdelat kompetensstöd har upprättats. Det blir framöver viktigt att hälso- och sjukvårdsorganisationen kan använda sig av nya sätt att arbeta med produktionsplanering och det som rapporten beskriver som ”basförutsättningar för att utnyttja produktionsuppföljningens resultat i den operativa planeringen”. Här finns det all anledning att återkomma löpande till hälso- och sjukvårdsnämnden med delrapporteringar.

- ”Införande av nytt vårdinformationsstöd”

Nämnden beslutar att lägga återrapport om genomförda åtgärder utifrån granskningen till handlingarna.

- Avtalstrohet och direktupphandling

Vid nämndens avgivande av svaret uppdrogs hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma med en redovisning, senast i december 2023, när det gäller åtgärder

för att direktupphandlingar sker enligt gällande regelverk. Vi har noterat att nämnden fått information³⁴ om inköp och upphandling.

- Granskning av distansarbete

I samband med nämndens svar uppdrogs till hälso- och sjukvårdsdirektören att genomföra en informationsinsats till hälso- och sjukvårdsorganisationens chefer med utgångspunkt i revisionsrapportens rekommendationer.

- Den nya styrmodellen

Det framgår i svaret att de delar i revisionsrapporten som pekar på förbättringsutrymme för hälso- och sjukvårdsnämndens vidkommande, blir viktiga underlag i den fortsatta uppföljningen av styrmodellens införande.

- Verksamhetsstyrning 2022 – Ambulansverksamheten

I samband med nämndens avgivande av svaret uppdrogs hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma med en revidering av regionens plan för ambulanssjukvården; samt att redovisa den reviderade planen senast i mars 2024. Enligt uppgift kommer ärendet att tas upp av nämnden i mars. Vi har tagit del av föredragningslistan för Hälso- och sjukvårdsutskottets sammanträde den 15 mars och noterat att den innehåller ärendet.

- Nära vårdorganisation

Enligt svaret överensstämmer flera av revisionsrapportens bedömningar med förvaltningens uppfattning om behovet av fortsatta åtgärder kring information och aktiviteter, undantaget är de rekommendationer som berör Program för nära vård.

- Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden 2022

I samband med nämndens avgivande av svaret uppdrogs hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma med en inventering och redovisning av kvarvarande brister i den nya förvaltningsorganisationen i enlighet med tidigare granskningsrapporter senast i december 2023; att genomföra en informationsinsats under innevarande år om regelverket när det gäller gåvor; samt att bedöma och redovisa behovet av en dokumentationsplan senast i november 2023 (utfört 2023-11-07 § 148). Decembersammanträdet, ärendet Hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport, innehöll ”Återrapportering revisionens grundläggande granskning”.

Kommentar

Nämnden har i flera fall beslutat om åtgärder med anledning av revisionens granskningar, genom uppdrag till Hälso- och sjukvårdsdirektören. Nämnden har i flera fall erhållit återrapportering inom begärd tidsram.

Avseende rekommendationen till nämnden i 2021 års Grundläggande granskning om att ”Förtydliga uppgifterna om sin förvaltningsorganisation”, menade nämnden i sitt svar att återkomma till revisionen med formerna för ett sådant förtydligande. I 2022 års grundläggande granskning noterades inte att frågan hade adresserats vidare av nämnden. Under 2023 har vi i samband med nämndens svar på

³⁴ December 2023 § 158

Grundläggande granskning 2022 noterat att hälso- och sjukvårdsdirektören uppdrogs att återkomma med en inventering och redovisning av kvarvarande brister i den nya förvaltningsorganisationen i enlighet med tidigare granskningsrapporter senast i december 2023. En återrapportering har skett i december. Vi kan inte ur underlaget utläsa vilka eventuella åtgärder eller tydliggöranden som skett. Då revisionen inte erhållit någon återkoppling i frågan vidhåller vi rekommendationen.

5.3 Har nämnden uppfyllt sina mål?

I Regionplanens uppföljningsbilaga³⁵ framgår att måluppfyllelse anges i följande nivåer: Ej uppfyllt, Delvis uppfyllt, I hög grad uppfyllt och Helt uppfyllt.

Delårsrapport 1

Delårsrapporten innehåller ingen samlad bedömning av måluppfyllelsen. Det anges att den ekonomiska utvecklingen inom nämndens ansvarsområde är bekymmersam. Inom målområde 1 ”Ett attraktivt Västernorrland med hållbar utveckling”, har nämnden för målet ”Vi främjar förutsättningarna för god och jämlik folkhälsa i Västernorrland” fem kvantitativa indikatorer varav en³⁶ har utfall³⁷ för perioden.

För övriga två målområden, där nämnden har indikatorer till målen, redovisas utfall för en indikator³⁸. Det framgår samtidigt kommentarer om arbetet kopplat till en övervägande del av målen.

Delårsrapport 2

Det står att målområde 1 följs upp per helår, ingen samlad bedömning har därför gjorts.

Inom målområde 2 framgår att i augusti 2022 var bristen på vårdplatser kännbar för verksamheten. I början av året utökades antalet disponibla vårdplatser väsentligen och det har förbättrat slutenvårdens tillgänglighet som ingår under målområde 2. Inom tillgänglighetsområdet har regionen uppnått flera mål inom de prestationsbaserade områdena. En produktivitetsökning har setts i måttet kostnad per DRG-poäng. Produktivitetsförbättringen avser öppenvården. Inom slutenvården redovisas en produktivitetsminskning. Målen bedöms vara delvis uppnådda.

Inom målområde 3 har indikatorn inhyrd personal i förhållande till egen personal en negativ trend och uppnår inte målvärdet. Kopplat till rådande bemanningsproblematik bedöms måluppfyllelsen inte uppfyllt.

Årsrapport

I nämndens årsrapport framgår måluppfyllelsen. Det framgår att år 2023 har kännetecknats av bemanningsproblematik och ökade kostnader för hyrpersonal.

I årsrapporten uppnår nämnden endast ett av fem verksamhetsmål.

³⁵ Fastställd i Regionstyrelsen 2022-12-21 (§ 335)

³⁶ Andel kariesfria 6-åringar

³⁷ 67,4%, målet i verksamhetsplanen är ”Positiv utveckling (ökade värden) över tid”. Motsvarande utfall för jan-mars 2022 var 66,1 %.

³⁸ Andel kostnad inhyrd personal i relation till egna personalkostnader, utfall 15,4 %, mål 10 %

Målområde 1: en förbättrad skattad hälsa hos både ungdomar och vuxna samt en större andel 6-åringar som är kariesfri gör att bedömningen för målområdet bedöms vara uppfyllt i hög grad.

Målområde 2: ett försämrat resultat på patientenkäterna jämfört med föregående mätperiod samt en minskad produktivitet gör att målet ”Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är tillgänglig” inte uppfylls. Det kan noteras att det saknas uppgift om målvärdet för indikatorn ”Kostnad per DRG-poäng (somatisk vård)” uppnås. Målet ”Vi bedriver kunskapsbaserad, trygg och säker hälso- och sjukvård samt tandvård” bedöms vara uppfyllt. Målområde 2 har bedömts som delvist uppfyllt.

Målområde 3: Målet ”Vi erbjuder attraktiva arbetsplatser för medarbetare och chefer” har bedömts som delvis uppfyllt på grund av att två³⁹ av tre indikatorer når måluppfyllelse. Den indikator som inte uppnår målvärdet är ”Andel kostnad inhyrd personal i relation till egna personalkostnader”⁴⁰. Målet ”Vi främjar samverkan, innovation och utveckling” har bedömts som delvis uppfyllt på grund av att de två⁴¹ av tre indikatorer inte uppnår målnivån. Den indikator som når målnivån är HME Delindex - Styrning (Hållbart medarbetarengagemang). Kopplat till rådande bemanningsproblematik bedöms målområdet till delvist uppfyllt.

Kommentar

Nämndens verksamhetsplan innehåller inte specifika tidpunkter för uppföljning av respektive indikator. Av nämndens delårsrapporter finns däremot sådan information. Vi rekommenderar i likhet med 2022 års grundläggande granskning att nämnden specificerar tidpunkter för uppföljning av respektive indikator i verksamhetsplanen.

Det redovisas ingen samlad bedömning av måluppfyllelsen i delårsrapport 1. Det framgår att uppföljning av indikatorerna sker vid helår, vartannat helår, och i något fall vid delår 2.

I delårsrapport 2 har vi konstaterat att den bedömda måluppfyllelsen som rapporteras (för två av tre målområden) är delvis respektive inte uppfyllt.

I årsrapporten uppnår nämnden endast ett av fem verksamhetsmål. Nämndens samlade bedömning av målområdena i årsrapporten är att målområde 1 uppfylls i hög grad och målområde 2 och 3 delvis uppnås. Vi delar nämndens bedömning i det avseendet att målen totalt sett inte har uppnåtts. De kvalitativa indikatorerna har för oss inte varit möjliga att verifiera och därmed bedöma.

Vår översiktliga bedömning är att nämndens verksamhet sammantaget uppvisar en bristande måluppfyllelse avseende verksamhetsmålen och i synnerhet vad gäller ekonomin.

³⁹ HME Totalindex (Hållbart medarbetarengagemang) och HSE (Hållbart säkerhetsengagemang)

⁴⁰ Målnivå 2023: 10.0%, Utfall 2023: 18.0%

⁴¹ HME Delindex - Ledarskap (Hållbart medarbetarengagemang), Arbetet sker i enlighet med nämndens ansvarsområden utifrån Hållbarhetsplan

5.4 Har nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll?

Nämnden fastställde i februari 2023 ”Internkontrollplan 2023 Hälso- och sjukvårdsnämnden”. I ärendet framgår att ”I samband med budgetprocessen har förvaltningarna genomfört riskanalyser som har rapporterats in med budgetskrivelsen. Underlag för föreliggande internkontrollplan med kontrollaktiviteter har även varit en sammanställning av revisionsrapporter från tidigare år, samt 2022 års internkontrollplan med tillhörande rapportering (delår). Ett arbete för att förbättra processen för riskhantering och intern styrning och kontroll pågår.”

I ärendet har de sju områdenas riskanalyser bilagts. I dessa har vi noterat enstaka exempel där kolumnen för tidplan inte har fyllts i. Bland annat är identifierade riskområden tillgänglighet, kompetensförsörjning och ekonomi. Riskerna för Närsjukvårdsområde Söder har sorterats kopplat till regionplanens målområde 2 och 3 samt ekonomi. Folk tandvårdens riskanalys har endast en risk⁴².

Internkontrollplanen omfattar ett riskområde; Respektive områdes egna identifierade viktiga riskområden. Internkontrollplanen anger kontrollaktivitet, verktyg/metod, frekvens/rapportering och ansvarig för riskområdena som ska följas upp. Uppföljning av planen görs i samband med delårsbokslut och årsbokslut. För områdenas egna identifierade riskområden ska även sammanfattning ske vid delår 1 (mars), av hur arbetet fortgår.

I mars 2023 lade nämnden ”Återrapportering internkontroller 2022, Regionstyrelsen” till handlingarna. Det framgår att ärendet avser en återrapportering av regiongemensamma kontroller. Vidare fastställdes årsrapport för nämnden 2022 och i beslutsunderlaget ingick sjukvårdsområdenas uppföljning av intern kontroll 2022.

Delårsrapport 2

Vi har noterat att sju av totalt åtta⁴³ områden har inlämnat en uppföljning av intern kontroll, kopplad till nämndens internkontrollplan och även angett övriga insatser som har bidragit till en förbättrad intern kontroll. Vissa områden har kommenterat arbetet med ”specifika riskområden⁴⁴”, detta fastän nämndens internkontrollplan inte anger ”specifika riskområden” för 2023. Det finns vidare exempel där uppföljningen inte är uppställd i samma ordning eller i övrigt inte är rubricerad likadant som riskanalysen avseende ”Respektive områdes egna identifierade viktiga riskområden”. I uppföljningen från Rättspsykiatriska regionkliniken RPK framgår en tydlig koppling till områdets egna identifierade viktiga riskområden.

För de flesta verksamhetsområdena görs bedömningen att ”med undantag av ovan noterade åtgärder har nödvändiga åtgärder vidtagits för att uppnå en tillräcklig intern kontroll utifrån en rimlig grad av säkerhet inom områdets samlade verksamhet”, alternativt att ”Resultatet föranleder inga ytterligare åtgärder utöver ett ständigt pågående ordinarie arbete med att utveckla och säkerställa bra rutiner och

⁴² ”Resursbrist tandläkare, tandhygienister och specialister”

⁴³ Det område som inte har inlämnat en uppföljning av intern kontroll är Patientsäkerhet, Utbildning och Forskning

⁴⁴ Bland annat nämns områdena inhyrd personal, patientsäkerhet, riktade statsbidrag (vilka ingick i nämndens internkontrollplan för 2022). Vidare nämns t ex ”Tillgänglighet, produktivitet och kapacitetsplanering kräver ett särskilt fokus.”

processer”. För närsjukvårdsområde Väster anges att ”Fortsatta åtgärder krävs inom de identifierade områden både på kort och lång sikt. Uppföljning av aktiviteter och efterfråga resultat ligger i vårt uppdrag. Skriftliga handlingsplaner tas fram och följs upp månadsvis. Sammantaget är bedömningen att det finns en kontroll på vad som påverkar utfall och avvikelser från mål men att åtgärder inte till fullo kan påverka den kostnadsutveckling som sker idag.”

I nämndens delårsrapport 2 framgår att ”I verksamhetsplanen för 2023 beskrivs åtgärder för att minska risker relaterat till bristande tillgänglighet och bemanning. För den rapporterade perioden pågår arbeten inom samtliga åtgärder. Som tidigare redovisat så ses förbättrade resultat gällande t.ex. tillgänglighet till operation/åtgärd. Fortsatt arbete behövs i samtliga av de nedan⁴⁵ redovisade åtgärderna för att minimera riskerna.” Arbetet med riskhantering kopplat till resursbristen inom Folktandvården kommenteras även. Vidare anges exempel på åtgärder som har initierats för att bromsa kostnadsutvecklingen. Bland annat nämns öka produktiviteten genom att överboka mottagningsbesök, översyn av kostnader för beställning av röntgenundersökningar och provtagning vid laboratorier, hyrpersonal följs upp enligt framtagen rutin⁴⁶, månadsvis uppföljning av ekonomi för chefer på alla nivåer.

Årsrapport

I nämndens årsrapport framgår att i arbetet med verksamhetsplanen för 2023 har följande riskområden identifierats: tillgänglighet, hot och våld, bemanning med egen personal, kompetensförsörjning och arbetsmiljö, minska oberoende av inhyrd personal, ekonomi i balans. Det listas vidare åtgärder inom respektive riskområde som planerats, påbörjats eller slutförts.

Vi har i övrigt tagit del av de uppföljningar av intern kontroll som sju av totalt åtta⁴⁷ verksamhetsområden har inlämnat i anslutning till årsrapport 2023. Uppföljningen är kopplad till punkten i nämndens internkontrollplan och anger även övriga insatser som har bidragit till en förbättrad intern kontroll samt vidtagna åtgärder med anledning av resultatet. Vi har, som vid delårsrapport 2, dock noterat att ”Specifika områden” kommenteras fastän denna saknas i nämndens internkontrollplan.

I rapporteringen framgår den sammantagna bedömningen att nödvändiga åtgärder vidtagits för att uppnå en tillräcklig intern kontroll alternativt att resultatet föranleder inga ytterligare åtgärder utöver ett ständigt pågående ordinarie arbete med att utveckla och säkerställa bra rutiner och processer. Precis som vid delårsrapport 2 görs dock en avvikande bedömning för närsjukvårdsområde Väster.

Kommentar

Vår bedömning är att nämnden i huvudsak har ett systematiskt arbete med sin interna kontroll. Bedömningen grundas på att nämnden har beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet. Planen specificerar bland annat vilka områden ska följas upp, ansvariga och

⁴⁵ I delårsrapporten nämns sju åtgärder.

⁴⁶ Maxtak för timpris och rangordning, från december 2019

⁴⁷ Det område som inte har inlämnat en uppföljning av intern kontroll är Patientsäkerhet, Utbildning och Forskning

rapporteringstidpunkt. I verksamheternas riskanalyser har i enstaka fall noterats avsaknad av information avseende tidplan. Riskanalyserna är i något fall olika avseende omfattning av riskområden och utformning.

Resultatet av den interna kontrollen har, vad gäller delår 2 och helår redovisats till nämnden i enlighet med planen. Dock har vi inte kunnat verifiera att det har skett en ”Sammanfattning vid delår 1 (mars), av hur arbetet fortgår”. De ärenden som har behandlats av nämnden i mars avseende intern kontroll avser inte 2023, utan uppföljning av internkontrollplaner 2022 för nämnden och Regionstyrelsen. Vi rekommenderar därför att nämnden säkerställer att rapporteringen av internkontrollplanen är fullständig och tydliggjord.

Vi har vid delårsrapport 2 och årsrapport noterat exempel i områdenas uppföljning där text under rubrik ”Specifika områden” tas upp fastän nämndens internkontrollplan inte anger ”specifika riskområden”. Uppföljningen av risker är för vissa sjukvårdsområden inte strukturerad på samma sätt som riskanalysen, vilket försvårar bedömningen av vilka resultat och åtgärder som kopplas till respektive risk. Vi rekommenderar därför att rapporteringen av intern kontroll, i synnerhet vid delårsrapporterna, utformas med en tydlig koppling till respektive risk i verksamheternas riskanalyser.

Vid delårsrapport 2 såväl som vid årsrapport noterar vi precis som i grundläggande granskning 2022 ett avvikande uttalande från ett närsjukvårdsområde beträffande om intern kontroll uppnås/behov av fortsatta åtgärder.

Vi rekommenderar att verksamhetsområdenas uppföljning av punkten ”Specifika områden” har koppling till nämndens internkontrollplan. Vi rekommenderar även att nämnden överväger att tydliggöra sin hantering av när verksamhetsområden uttalar sig om att intern kontroll inte uppnås/behov av fortsatta åtgärder.

En fördjupad granskning har under 2023 genomförts avseende skydd mot oegentligheter. I revisionsrapporten lämnas ett antal rekommendationer som vi vill hänvisa till, dels rörande internkontrollprocessen och dess organisering mer generellt, dels specifikt avseende risken för oegentligheter.⁴⁸

5.5 Har nämnden en tillräcklig intern kontroll av nämndens och fullmäktiges beslutade uppdrag?

I övriga avsnitt har vi noterat att nämnden beslutat om flera uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören.

I tidigare granskning⁴⁹ framkom att nämnden hade en rutin med uppföljningslista som omfattade nämndens beslutade uppdrag till förvaltningschef. Denna uppföljningslista hanterades som arbetsmaterial och fanns tillgänglig enbart i samband med nämndens beredningar. Vi menade att nämnden som helhet bör kunna följa statusen för beslutade uppdrag.

⁴⁸ dnr 23REV51

⁴⁹ Revisionsrapport - Verkställighet av fullmäktiges beslut och styrdokument, dnr 21REV47

Vi har i december 2023 fått uppgift från regionledningsförvaltningens kansli om att den tidigare rutinen med uppföljningslistan (med nämndens uppdrag till förvaltningen) kvarstår. Enligt uppgift delges listan utskottsberedningen (där även förvaltningschef och stabschef ingår), inte hela nämnden.

Enligt uppgift från kansliet framgår i sammanträdesprotokoll nämndens beslutade uppdrag till förvaltningschefen/förvaltningen samt fullmäktiges beslutade uppdrag till nämnden. Uppdragen från nämnd och fullmäktige registreras/dokumenteras även i den regiongemensamma ärendefördelningslistan. Vi har exempelvis noterat att nämnden i december har delgivits Protokollsutdrag § 194, Regionfullmäktige 2023-11-22--23, Höjning av högkostnadsskyddsbeloppet för vårdavgifter från 1 januari 2024 och Protokollsutdrag § 195, Regionfullmäktige 2023-11-22--23, Patientavgifter 2024.

Vi har noterat protokoll⁵⁰ med uppdrag till nämnden från Regionfullmäktige, exempelvis Uppdrag till hälso- och sjukvårdsnämnden gällande kompetensförsörjning och kompetensväxling. Detta ärende föranledde att nämnden i sin tur beslutade om uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören.

Kommentar

Vi bedömer att nämnden som helhet inte har en tillräcklig intern kontroll avseende nämndens och fullmäktiges beslutade uppdrag.

I granskningen har framkommit att det i sammanträdesprotokoll finns en dokumentation över uppdrag till och från nämnden. Enligt uppgift registreras/dokumenteras uppdragen från nämnd och fullmäktige även i den regiongemensamma ärendefördelningslistan.

En uppföljningslista förs över status på nämndens uppdrag till förvaltningen, vilken dock enbart delges vid beredningen. Vi rekommenderar därför att hela nämnden, inte bara beredningen, får del av dokumenterad uppföljning av beslutade uppdrag. Vi rekommenderar därtill att nämnden utvecklar rutiner för att systematiskt sammanställa och följa upp fullmäktiges beslutade uppdrag till nämnden. Även i detta fall bedömer vi att hela nämnden bör delges berörd information.

Vi har i övriga avsnitt noterat att nämnden har beslutat om flera uppdrag till verksamheten, inklusive uppdrag i samband med nämndens svar på revisionsrapporter. Några av uppdragen har vad vi noterat verkställts.

5.6 Finns en tillräcklig intern kontroll av verifikationer?

För 2023 ingår i vår granskning att verifiera den interna kontrollen genom stickprov av verifikationer avseende konto 46330 (uppvaktning/presenter).

I granskningen ingår 25 leverantörsfakturer som finns bokförda på kontot under 2023. Vi har noterat följande:

- 5 av 25 granskade fakturer har bedömts uppfylla regionens riktlinje avseende giltigt syfte samt anger namn på mottagarna. Dessa fakturer avser framförallt hågkomst vid medarbetares dödsfall.

⁵⁰ Nämndens protokoll 2023-08-30 § 107

- 6 av 25 fakturor avser regionens julgåva 2023. Noterade fel gäller att namn på mottagare inte framgår, det är oklart vilket antal som mottagit gåvan och vilket belopp som varje gåva uppgår till, att inköpet avser presentkort och inte vad som anvisats, ”social aktivitet”. Enligt de uppgifter vi erhållit från HR inkluderar beloppet 250 kronor per person även moms. Vi har noterat inköp på 250 kronor exklusive moms. (Vi har samtidigt inte noterat att instruktionerna som kommunicerats avseende hantering av julgåvan omfattar moms).
- I övrigt har noterats 14 fakturor för vilka det i tre fall är oklart om de uppfyller syfte enligt regionens riktlinje, 11 resterande fakturor bedöms inte uppfylla giltigt syfte eller möjligen vara felkonterade på kontot samt /eller anger inte namn på mottagare av gåvan⁵¹.

Kommentar

Granskningen av verifikationer visar att den interna kontrollen avseende hantering av gåvor till medarbetare inte har varit tillräcklig. Granskade inköp har till övervägande del uppvisat brister beträffande förenlighet med Regionens regelverk eller att erforderliga uppgifter har saknats.

Vi vill framhålla att regionens riktlinje⁵² endast vid ett fåtal förhållanden tillåter gåvor till medarbetare. Vi rekommenderar att nämnden säkerställer att gällande riktlinjer inom området är kända och efterlevs. I de grundläggande granskningarna 2020-2022 lämnades motsvarande rekommendation. Vi anser det vara otillfredsställande att efterlevnaden av regionens riktlinje inte har förbättrats.

5.7 Har nämnden upprättat en informationshanteringsplan?

I tidigare grundläggande granskningar framkom att nämnden inte hade upprättat en dokumenthanteringsplan. Senast i grundläggande granskning 2022 rekommenderades nämnden att säkerställa att dokument-/informationshanteringsplan upprättas i enlighet med krav i regionens arkivreglemente.

I november 2023 behandlade nämnden ärendet ”Uppföljning av uppdrag med anledning av revisorernas grundläggande granskning av hälso- och sjukvårdsnämnden 2022 m.m.” Det framgår att granskningen för 2022 behandlades av nämnden i juni⁵³ varvid hälso- och sjukvårdsdirektören fick tre uppdrag. Ett av dessa uppdrag – att bedöma och redovisa behovet av en dokumentationsplan senast i november 2023 – har utförts och beskrivs nedan.

I ärendet framgår bland annat att när det gäller att bedöma behovet av en dokumenthanteringsplan – har förvaltningen gjort bedömningen att det finns ett sådant behov. Vidare framgår att ett arbete har påbörjats för hela regionen med att uppfylla kraven på en aktuell informationshanteringsplan för regionens nämnder, styrelser och bolagsstyrelser. Utgångspunkten är att tillskapa en enhetlig struktur

⁵¹ ”Studiepengar”, examen, uppvaktning till läkare vid deras placering, gratulation till resultat, blomsterarrangemang entré, blomstercheck till arrangörer, inköp av tårta och övriga livsmedel

⁵² Riktlinje Representation och gåvor, beslutad av Regionstyrelsen 2023-05-23, dokumentnr 321020 / Version 2

⁵³ § 87 2023-06-16

som kan anpassas efter respektive förvaltnings behov. En regiongemensam informationshanteringsplan bör vara ett styrdokument som visar hur myndighetens handlingar/information ska behandlas från uppkomst till arkivering. Det anges vidare att utöver denna plan bör varje nämnd, styrelse och bolag ha en egen plan för sin kärnverksamhet där respektive nämnd, styrelse och bolag kan hänvisa till det regiongemensamma dokumentet. Dock framgår att en regiongemensam informationshanteringsplan bör inväntas.

Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdrog till hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma med en lägesrapport kring framtagandet av en regiongemensam informationshanteringsplan i mars 2024.

Enligt uppgift så har ett arbete påbörjats inom Regionledningsförvaltningen med att ta fram en regionövergripande och processorienterad informationshanteringsplan. Uppdraget, som bedöms bli flerårigt, utgår från respektive nämnd och är en del av en översyn av ärendehanteringsprocessen. Då arbetet vid granskningstillfället befinner sig i ett inledande skede så har en tidplan ännu inte upprättats.

Kommentar

Granskningen visar att nämnden har bedömt att det finns behov av en informationshanteringsplan. Dock har en informationshanteringsplan ännu inte upprättats då ett regiongemensamt arbete har inletts och inväntas. Vi noterar särskilt att nämnden har begärt en lägesrapport i frågan i mars 2024. Vi ser det som väsentligt att nämnden tillser att en informationshanteringsplan upprättas.

5.8 Har delegationsbeslut rapporterats löpande till nämnden?

I januari § 5 beslutade nämnden att fastställa ”Delegationsordning för Hälso- och sjukvårdsnämnden”. Bland annat framgår att punkterna 2.10 och 2.11⁵⁴ och 6.1⁵⁵ tidigare återfanns i regionstyrelsens delegationsordning. Då ansvaret för frågorna har flyttats till nämnden har dessa delegationer därmed inordnats i nämndens delegationsordning.

I delegationsordningen framgår ett antal ärendetyper som ska anmälas till nämnden. Majoriteten av ärendena behöver dock inte anmälas.

I oktober § 125 beslutade nämnden om revidering av delegationsordningen. Bland annat avser ändringarna att även områdesdirektör rättspsykiatriska regionkliniken föreslås få delegation inom vissa punkter.

I grundläggande granskning 2022 noterades i protokollen inget delegationsbeslut som rapporterades till nämnden. Samma iakttagelse gäller 2023.

I delegationsordningen står ”Regiondirektörens och förvaltningschefens beslutade vidaredelegeringar ska diarieföras och anmälas till nämnden.” Vi har konstaterat att två handlingar avseende vidaredelegationer⁵⁶ av beslutsrätt från Hälso- och

⁵⁴ Lex Maria och Anmälan om säkerhetsbrister i verksamheten, delegater Verksamhetschef för kvalitet och patientsäkerhet, Chefläkare

⁵⁵ Forskningshuvudman, delegater Områdesdirektör för patientsäkerhet utveckling och forskning, Verksamhetschef forskning och utbildning (FoU) Verksamhetschef inom hälso- och sjukvård där forskning bedrivs

⁵⁶ 23HSN1733-1, 23HSN1733-2

sjukvårdsdirektör finns diarieförda under 2023. Dessa har dock inte anmälts till nämnden, utifrån vad som noterats i protokoll.

Kommentar

Nämnden har beslutat om en delegationsordning som gäller för 2023. Denna har reviderats i oktober 2023.

I grundläggande granskning 2021 och 2022 framkom att inga delegationsbeslut hade rapporterats till nämnden. Enligt vad vi noterat i nämndens protokoll, gäller detta även under 2023.

Vi rekommenderar att nämnden säkerställer att förekommande berörda delegationsbeslut som ska anmälas till nämnden också gör det. Vi rekommenderar vidare att nämnden tillser att förekommande beslutade vidaredelegeringar såväl diarieförs som anmäls till nämnden.

6 Revisionell bedömning

Sammantaget är vår översiktliga bedömning att nämnden inte har haft en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomin.

Vår bedömning baseras i stor utsträckning på att nämnden genom sin styrning inte har åstadkommit tillräckliga kostnadsreduceringar under 2023. Hälso- och sjukvården redovisar för 2023 ett underskott på -694 mnkr jämfört med budget (tillåtet underskott) på -150 mnkr. Nämndens antagna verksamhetsplaner för hälso- och sjukvårdens områden 2023–2025 innefattade ytterligare obalanser med 252 mnkr förutom det av Regionfullmäktige tillåtna underskottet om 150 mnkr.

Information om vilka åtgärder i handlingsplanen som har genomförts under 2023 och dess effekter respektive vilka åtgärder som inte har genomförts går vidare inte att utläsa av årsrapporten, vilket vi menar hade varit väsentligt att redovisa.

Nämnden uppnår därutöver endast ett av fem verksamhetsmål. Vi delar nämndens bedömning av måluppfyllelse i det avseendet att målen totalt sett inte har uppnåtts.

Samtidigt visar granskningen att nämnden aktivt har följt utvecklingen av verksamheten och ekonomin och har agerat genom att besluta om åtgärder för att hantera brister såsom att ställa sig bakom Sveriges Kommuner och Regioner:s rekommendation att kraftigt minska användningen av hyrbemanning men även beslutat om uppdrag exempelvis kopplat till arbete för att minska kostnadsökningarna. Åtgärderna har dock inte varit tillräckliga för att bedriva verksamheten inom tilldelade ekonomiska ramar.

Granskningen har visat på ett antal utvecklingsområden för nämnden, som kommenteras i respektive rapportavsnitt. Revisionsfrågorna besvaras nedan:

- Nämnden har till övervägande del konkretiserat regionplanens målsättningar och ekonomiska ramar i en verksamhetsplan.

Nämndens verksamhetsplan innehåller, med undantag för ett mål⁵⁷ inom målområde 1, en konkretisering av de politiska ambitionerna utifrån regionplanen. Vi bedömer att verksamhetsplanen omfattar indikatorer till de mål som nämnden främst berörs av.

Beträffande indikatorn Kostnad per DRG-poäng⁵⁸ bedömer vi, precis som i 2022 års grundläggande granskning, det vara otydligt vilken målnivå som nämnden eftersträvar för 2023. Det finns vidare inte data för indikatorns målnivå⁵⁹, inom den tid som nämndernas årsrapport ska presenteras.

Vissa av nämndens indikatorer används även av Regionstyrelsen och Regionala utvecklingsnämnden. Vi bedömer följaktligen att respektive nämnd/styrelses ansvar för resultatet av berörda indikatorer inte är tydliggjort.

⁵⁷ I Regionstyrelsens uppföljningsbilaga riktas inte heller indikatorer för berört mål specifikt mot vårdverksamhet.

⁵⁸ Gäller somatisk vård och målet ”Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är tillgänglig”

⁵⁹ Högst 8 % över snittet i riket

Verksamhetsplanen specificerar inte tidpunkter för uppföljning av respektive indikator.

Vi har konstaterat att nämndens budget för Regionbidrag 2023 i verksamhetsplanen överensstämmer med Regionsplanens resursramar. Dock har vi noterat att uppgift om budgeterat regionbidrag har ändrats mellan verksamhetsplanen och delårsrapporterna för nämnden och även för flera av områdena. Samma slutsats gäller vid nämndens årsrapport. Motsvarande iakttagelse gjordes i 2022 års grundläggande granskning. Vår bedömning är att det på övergripande nivå (i nämndens rapportering) inte är tillräckligt förklarad vad förändringarna gäller och vilka (fullmäktige)beslut som de kopplas till, även om vissa verksamhetsområden berör frågan i sin rapportering.

För det nystartade området Patientsäkerhet, utveckling och forskning har vi inte noterat uppgift om budget i anslutning till nämndens protokoll förrän i delårsrapport 2. Vi bedömer det således vara otydligt under vilka ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar som området har införts.

Samtidigt som regionfullmäktige uppmanat hälso- och sjukvårdsnämnden att vidta nödvändiga åtgärder för att klara sig inom tilldelade resurser innefattar nämndens antagna verksamhetsplaner för hälso- och sjukvårdens områden 2023–2025 ytterligare obalanser med 252 mnkr förutom det av Regionfullmäktige tillåtna underskottet om 150 miljoner kronor. Vi ser med oro på dessa obalanser och vill framhålla vikten av att nämnden tillser att dess ekonomi är i balans.

I mars 2023 har nämnden delgivits att Regionstyrelsen beslutat i enlighet med nämndens förslag om att tillfälligt utöka barn- och ungdomspsykiatrins budgetram med 20 mnkr för 2023 för att upprätthålla tillgänglighet och kvalitet. Vi bedömer att beslut om budget är en fråga för Regionfullmäktige.

När det gäller nämndens huvudmannaskap och ägarstyrning har nämnden följt verksamheten inom Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg. I nämndens reglemente eller verksamhetsplan framgår dock inte uppgift om att nämnden ska följa kommunalförbund⁶⁰. Vår bedömning är att det bör förtydligas i reglementet om kommunalförbund omfattas av nämndens uppföljning.

- Nämnden har i huvudsak en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt har delvis vidtagit åtgärder för väsentliga avvikelser i resultatet.

Vi har noterat att nämndens verksamhetsplan inklusive budget har följts upp vid två delårsrapporter och årsrapport, i enlighet med vad riktlinjen Styrmodell anger. Vi bedömer det dock vara problematiskt för en effektiv styrning att flertalet av nämndens indikatorer endast följs upp per helår och vissa helår vartannat år. I övrigt har nämnden under 2023 löpande behandlat uppföljningsärenden såsom månadsuppföljning och hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport.

Granskningen visar att nämnden har fått löpande information om förekomst av avvikelser inom såväl verksamhet som ekonomi och har agerat genom att besluta om

⁶⁰ Reglementet omnämner däremot kommunalförbund som Region Västernorrland är medlem i samband med Regionstyrelsens uppsikt.

åtgärder för att hantera brister såsom att ställa sig bakom SKR:s⁶¹ rekommendation att kraftigt minska användningen av hyrbemanning men även beslutat om uppdrag exempelvis kopplat till arbete för att minska kostnadsökningarna.

I samband med delårsrapport 1 beslutade nämnden att uppdra till hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma till nämnden med en analys över det ekonomiska läget och en plan på ett inledande arbete för att minska kostnadsökningarna och med förslag på åtgärder som kan vidtas både på lång och kort sikt; samt att uppdraget följs upp vid varje nämndsammanträde. Vi har konstaterat att uppföljning av uppdraget skett vid merparten av efterföljande sammanträden. På basis av uppföljningen uppfattar vi att arbetet 2023 fokuserat på förslag på åtgärder som kan genomföras i år för att bromsa kostnadsutvecklingen, medan en handlingsplan tas fram för 2024⁶². Samtidigt nämns i årsrapporten en handlingsplan 2023. De fokusområden som tagits upp i återrapporteringen av ärendet bedömer vi är av mer långsiktig karaktär och att de endast i liten utsträckning kan ha påverkat 2023 års resultat. Information om vilka åtgärder i handlingsplanen som har genomförts under 2023 och dess effekter respektive vilka åtgärder som inte har genomförts går vidare inte att utläsa av årsrapporten, vilket vi menar hade varit väsentligt att redovisa.

Granskningen visar att nämnden aktivt har följt utvecklingen av verksamheten och ekonomin och har agerat genom att besluta om åtgärder för att hantera brister. Vår bedömning är att nämnden genom sin styrning inte har åstadkommit tillräckliga kostnadsreduceringar under 2023 för att bedriva verksamheten inom tilldelade ekonomiska ramar.

Vad gäller nämndens beslut i mars 2023 om att inte genomföra några större omorganisationer eller besparingar vid sjukhuset i Sundsvall under 2023, kan vi inte se att pågående arbete med kostnadsreduceringar har undantagit Sundsvalls sjukhus. Nämnden beslutade samtidigt om uppdrag att ta fram och bereda åtgärder för utveckling av sjukhuset i Sundsvall samt att återkomma med en delredovisning i juni 2023. Vi kan inte se att uppdraget har delredovisats. Vi bedömer att nämndens kontroll av uppdraget har varit otillräcklig.

I övrigt har nämnden i flera fall beslutat om åtgärder med anledning av revisionens granskningar, genom uppdrag till Hälso- och sjukvårdsdirektören.

Avseende rekommendationen till nämnden i 2021 års Grundläggande granskning om att ”Förtydliga uppgifterna om sin förvaltningsorganisation”, menade nämnden i sitt svar att återkomma till revisionen med formerna för ett sådant förtydligande. I 2022 års grundläggande granskning noterades inte att frågan hade adresserats vidare av nämnden. För 2023 har nämnden behandlat frågan. Vi kan inte ur underlaget utläsa vilka eventuella åtgärder eller tydliggöranden som skett.

- Nämnden har totalt sett inte uppfyllt sina mål.

I årsrapporten uppnår nämnden endast ett av fem verksamhetsmål. Nämndens samlade bedömning av målområdena i årsrapporten är att målområde 1 uppfylls i

⁶¹ Sveriges Kommuner och Regioner

⁶² ”Hälso- och sjukvårdens handlingsplan för kostnadsreduceringar” redovisades till nämnden december 2023 § 158

hög grad och målområde 2 och 3 delvis uppnås. Vi delar nämndens bedömning i det avseendet att målen totalt sett inte har uppnåtts. De kvalitativa indikatorerna har för oss inte varit möjliga att verifiera och därmed bedöma.

Vår översiktliga bedömning är att nämndens verksamhet sammantaget uppvisar en bristande måluppfyllelse avseende verksamhetsmålen och i synnerhet vad gäller ekonomin.

- Nämnden har i huvudsak ett systematiskt arbete med sin interna kontroll.

Bedömningen grundas på att nämnden har beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet. I verksamheternas riskanalyser har i enstaka fall noterats avsaknad av information avseende tidplan.

Resultatet av den interna kontrollen har, vad gäller delår 2 och helår redovisats till nämnden i enlighet med vad som framgår av planen. Dock har vi inte kunnat verifiera att det i enlighet med internkontrollplanen har skett en ”Sammanfattning vid delår 1 (mars), av hur arbetet fortgår”.

Vi har vid delårsrapport 2 och årsrapport noterat exempel i områdenas uppföljning där text under rubrik ”Specifika områden” tas upp fastän nämndens internkontrollplan inte har angett ”specifika riskområden”. Uppföljningen av risker är för vissa sjukvårdsområden inte strukturerad på samma sätt som riskanalysen, vilket försvårar bedömningen av vilka resultat och åtgärder som kopplas till respektive risk. Det finns vidare ett avvikande uttalande från ett närsjukvårdsområde beträffande om intern kontroll uppnås/behov av fortsatta åtgärder.

- Nämnden som helhet har inte en tillräcklig intern kontroll avseende nämndens och fullmäktiges beslutade uppdrag.

I sammanträdesprotokoll finns en dokumentation över uppdrag till och från nämnden. Enligt uppgift registreras/dokumenteras uppdragen från nämnd och fullmäktige även i den regiongemensamma ärendefördelningslistan. En uppföljningslista förs över status på nämndens uppdrag till förvaltningen, vilken dock enbart delges vid beredningen.

- Det finns inte en tillräcklig intern kontroll av verifikationer.

Granskningen visar att den interna kontrollen avseende hantering av gåvor till medarbetare inte har varit tillräcklig. Granskade inköp har till övervägande del uppvisat brister beträffande förenlighet med Regionens regelverk eller att erforderliga uppgifter har saknats. I de grundläggande granskningarna 2020-2022 framkom motsvarande resultat. Vi anser det vara otillfredsställande att efterlevnaden av regionens riktlinje inte har förbättrats.

- Nämnden har inte upprättat en informationshanteringsplan, ett arbete pågår.

Granskningen visar att nämnden har bedömt att det finns behov av en informationshanteringsplan. Dock har en informationshanteringsplan ännu inte upprättats då ett regiongemensamt arbete har inletts och inväntas. Vi noterar särskilt att nämnden har begärt en lägesrapport i frågan i mars 2024. Vi ser det som väsentligt att nämnden tillser att en informationshanteringsplan upprättas.

- Delegationsbeslut har inte rapporterats löpande till nämnden.

Vi ger följande rekommendationer till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Tillse att indikatorers målnivåer är tydliggjorda samt att indikatorers utfall kan redovisas inom tidsramen för nämndens uppföljning.
- Specificera tidpunkter för uppföljning av respektive indikator i verksamhetsplanen. Överväg att i större utsträckning använda indikatorer vars utfall kan följas under löpande år.
- Samråd med Regionstyrelsen och Regionala utvecklingsnämnden för att förtydliga respektive nämnd/styrelses ansvar för resultatet av gemensamt använda indikatorer.
- Tydliggör i nämndens rapportering förekommande förändringar i budget regionbidrag, för nämnden och för områdena inom Hälso- och sjukvård, genom kommentarer och hänvisning till beslut.
- Tillse att det i verksamhetsplaneringen är tydliggjort under vilka ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar som nya verksamheter och verksamhetsområden införs.
- Säkerställ att verksamheten kan bedrivas inom tilldelade ekonomiska ramar. Fastställ och följ upp handlingsplan för ändamålet.
- Förtydliga uppgifterna om nämndens förvaltningsorganisation, se bedömningar i 2021 års Grundläggande granskning av nämnden (21REV29).
- Säkerställ att rapporteringen av internkontrollplanen är fullständig och tydliggjord avseende kopplingen till respektive risk i verksamheternas riskanalyser. Tillse vidare att områdenas uppföljning av punkten ”Specifika områden” har koppling till nämndens internkontrollplan. Överväg att tydliggöra nämndens hantering av när verksamhetsområden uttalar sig om att intern kontroll inte uppnås/behov av fortsatta åtgärder.
- Delge nämnden, inte bara beredningen, dokumenterad uppföljning av nämndens beslutade uppdrag. Utveckla rutiner för att systematiskt sammanställa och följa upp fullmäktiges beslutade uppdrag till nämnden. Även i detta fall bör hela nämnden delges informationen.
- Säkerställ att gällande riktlinjer för gåvor till medarbetare är kända och efterlevs. Vi vill framhålla att regionens riktlinje⁶³ endast vid ett fåtal förhållanden tillåter gåvor till medarbetare.
- Slutför arbetet med att upprätta informationshanteringsplan i enlighet med krav i regionens arkivreglemente.
- Säkerställ att förekommande delegationsbeslut såväl som vidaredelegeringar diarieförs och i berörda fall anmäls till nämnden.

Anna Nordlöf
Certifierad kommunal revisor

⁶³ Riktlinje Representation och gåvor (Regionstyrelsen 2023-05-23), dokumentnr 321020 /Ver 2